

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11.08.1971, sp. zn. Tsf 3/71, ECLI:CZ:NS:1971:Tsf.3.1971.1

Číslo: 62/1971

Právní věta: II. Skutočnost, že zadržený páchatel trestného činu zavraždil příslušníka VB a pokúsil sa zavraždiť ďalších dvoch príslušníkov VB, teda osoby, ktorú si pri výkone svojej práce vo zvýšenej miere ohrozované na živote a zdraví páchatelmi trestných činov, odôvodňuje z hľadiska generálnej prevencie potrebu účinnej ochrany spoločnosti pred podobnými trestnými činmi a zakladá tak jednu z podmienok pre uloženie trestu smrti v zmysle § 29 odst. 1 písm. a) Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 11.08.1971

Spisová značka: Tsf 3/71

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Trest výjimečný, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 29 odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 62/1971 sb. rozh.

I. K výkladu znaku „obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania činu“ v zmysle § 29 odst. 1 Tr. zák.

II. Skutočnost, že zadržený páchatel trestného činu zavraždil příslušníka VB a pokúsil sa zavraždiť ďalších dvoch príslušníkov VB, teda osoby, ktorú si pri výkone svojej práce vo zvýšenej miere ohrozované na živote a zdraví páchatelmi trestných činov, odôvodňuje z hľadiska generálnej prevencie potrebu účinnej ochrany spoločnosti pred podobnými trestnými činmi a zakladá tak jednu z podmienok pre uloženie trestu smrti v zmysle § 29 odst. 1 písm. a) Tr. zák.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 11. augusta 1971 sp. zn. [Tsf 3/71](#)).

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. 12. 1970 sp. zn. 5 T 29/70 bol obžalovaný S. A. uznaný vinným z trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. a dvojnásobného pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 odst. 1, § 219 Tr. zák., ktoré spáchal tak, že 22. 1. 1970 v kancelárii odboru vyšetrovania VB v Košiciach, kam bol predvedený na výsluch o svojej trestnej činnosti, pre ktorú bol zadržaný, vytiahol ukrytú pištoľ zn. ČZ ráže 6,35 mm a osemkrát vystrelil na príslušníkov VB kpt. M. O.,

ktorého usmrtil, kpt. J. L., ktorého ťažko poranil a kpt. M. R., ktorého ľahko poranil. Okrem toho bol uznaný vinným z ďalšieho pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 odst. 1, § 219 Tr. zák., ktorý spáchal tak, že 17. 1. 1970 v Košiciach pri úteku z miesta, na ktorom spolu s ďalšími spoločníkmi pripravoval trestný čin lúpeže, štyrikrát vystrelil z tej istej pištole z idúceho auta na K. M., ktorého zasiahol do chodidla pravej nohy a ktorého ostatné strely len tesne minuli v okolí hlavy a hrudníka.

Ďalej bol obžalovaný S. A. uznaný vinným z trestného činu lúpeže podľa § 234 odst. 1, 2 písm. b) Tr. zák., z pokračujúceho trestného činu krádeže podľa § 247 Tr. zák., trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a) Tr. zák., trestného činu sprenevery podľa § 248 odst. 1 Tr. zák., z pokračujúceho trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 209a odst. 1, 3 písm. a), b) Tr. zák. Trestné činy boli spáchané prevažne násilným spôsobom (násilné vniknutie do bytov, do aut a pod.). Za to bol obžalovanému S. A. uložený trest smrti.

Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky uznesením z 20. mája 1971 sp. zn. [1 To 44/71](#) zamietol podľa § 253 odst. 1 Tr. por. odvolanie, ktoré podal obžalovaný (ktorý sa sám odvolania výslovne vzdal) v mene svojho maloletého syna.

Najvyšší súd Československej republiky preskúmal podľa § 316 odst. 2 Tr. por. zákonnosť týchto rozhodnutí a konania, ktoré im predchádzalo, a uznesením z 11. augusta 1971 sp. zn. [Tsf 3/71](#) vyslovil, že nedošlo k takému porušeniu zákona, ktoré by mohlo mať vplyv na uloženie trestu smrti obžalovanému S. A.

Z odôvodnenia:

Vykonaným dokazovaním (výpoveďami svedkov, poškodených, spoluobžalovaných, doznáním obžalovaného ako aj znaleckými posudkami) sa spoľahlivo zistilo, že skutky, pre ktoré bol obžalovaný S. A. stíhaný obžalobou, sa stali a že tieto skutky spáchal obvinený buď sám alebo v spolupáchateľstve s inými osobami. Výsledky vykonaného dokazovania poskytujú úplný a spoľahlivý podklad pre zistenie všetkých okolností, ktoré majú význam pre určenie stupňa nebezpečnosti konania obžalovaného pre spoločnosť, najmä pre zistenie pohnútky jeho konania, miery jeho trestnej zodpovednosti, jeho osobných pomerov a pre rozhodnutie, či sú splnené podmienky uloženie trestu smrti podľa § 29 odst. 1 Tr. zák.

K odôvodneniu výroku o treste smrti v rozsudku Krajského súdu v Košiciach treba uviesť:

Krajský súd nerozlíšil pohnútku činu obžalovaného a spôsob vykonania tohto činu, pokiaľ svoj záver, že obvinený konal z obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky bližšie neodôvodnil a v súvislosti s týmto záverom podčiarkol tú skutočnosť, že obžalovaný spáchal trestný čin vraždy a dva pokusy tohto trestného činu v budove VB s osobitnou ľstou spočívajúcou v tom, že ukrytou zbraňou strieľal na vyšetrovateľov VB pri výsluchu o svojej trestnej činnosti.

Pohnútkou konania obžalovaného, ktorá ho viedla k spáchaniu trestného činu vraždy a jeho dvoch pokusov v budove VB spočívala v tom, že obžalovaný chcel zmarifik svoje zadržanie orgánmi VB, dostať sa na slobodu a útekom sa vyhnúť trestnému stíhaniu. Táto pohnútkou sama osebe nemusí byť ešte obzvlášť zavrhnúťhodnou v zmysle zákona, ak sa uvaží, že vyjadruje celkom prirodzenú reakciu na obmedzenie osobnej slobody. Obzvlášť zavrhnúťhodná je v tomto prípade až jej realizácia, teda spôsob vykonania činu spočívajúci v tom, že obžalovaný použil ukrytú strelnú zbraň proti príslušníkom VB až v čase začatia výsluchu, celkom nečakane a teda v situácii, keď poškodení príslušníci VB už nemohli takýto útok očakávať a neboli schopní účinnej obrany. Obžalovaný nepoužil zbraň pri svojom zadržaní na ulici usúdiac na beznádejnosť takého počínania v danom momente, ale vyčkal až do okamihu, keď moment prekvapenia zvyšoval nádej na úspech jeho útoku. I k pokusu

vraždy na K. M. došlo za okolností, z ktorých možno usúdiť na obzvláštnu zavrhnutiahodnosť spôsobu jeho vykonania. Obžalovaný strieľal na K. M. s úmyslom usmrtiť ho v čase, keď poškodený K. M. nemohol obžalovaného alebo niektorého z jeho spoločníkov zadržať ani účinne voči nim zakročiť, pretože obžalovaný a jeho spoločníci unikali autom a poškodený žiadny dopravný prostriedok k dispozícii nemal. Momenty, ktoré by na druhej strane mimoriadne vysoký stupeň nebezpečnosti trestných činov obžalovaného pre spoločnosť znižovali, zistené neboli. Záver krajského súdu, že pre obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania trestného činu vraždy a jeho pokusov i pre ďalšie okolnosti významné pre hodnotenie stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť (§ 3 odst. 4 Tr. zák.) sú trestné činy obžalovaného pre spoločnosť mimoriadne nebezpečné, je preto správny.

Pre uloženie výnimočného trestu smrti požaduje Trestný zákon v ustanovení § 29 odst. 1, aby popri mimoriadne vysokom stupni nebezpečnosti činu pre spoločnosť bola daná aj niektorá z podmienok uvedených pod písm. a) alebo b) cit. ustanovenia. Tieto podmienky uvádza zákon alternatívne. To znamená, že pre uloženie trestu smrti postačí splnenie čo len jednej z nich, pričom podmienka pod písm. a) vyjadruje prevažne požiadavky generálnej prevencie, zatiaľ čo podmienka pod písm. b) prevažne požiadavky individuálnej prevencie.

Krajský súd v Košiciach dostatočne nerozlíšil funkčný význam oboch týchto podmienok a učinil záver, že v tomto prípade sú splnené obe tieto podmienky. Tým náležite nevyjadril špecifickosť tohto prípadu, ktorá spočíva v tom, že uloženie výnimočného trestu smrti je tu nutné so zreteľom na potrebu účinnej ochrany spoločnosti práve z hľadiska generálnej prevencie. Život a zdravie príslušníkov VB, ktorí zakročujú proti páchatelom trestných činov, je vo zvýšenej miere vystavený nebezpečenstvu útokov zo strany niekedy i veľmi nebezpečných zločincov. Existuje tu preto reálne zvýšené ohrozenie tých spoločenských záujmov, ktoré obžalovaný práve porušil svojimi trestnými činmi. Je preto odôvodnená i požiadavka účinnej ochrany práve týchto záujmov pred mimoriadne nebezpečnými formami útokov na ne. Podmienka, podľa ktorej si v tomto prípade vyžaduje uloženie trestu smrti účinná ochrana spoločnosti (§ 29 odst. 1 písm. a) Tr. zák.), je preto splnená. Okolnosti, ktoré v danom prípade odôvodňujú splnenie tejto podmienky, sú zrejmé každému občanovi, a preto sú kryté zavinením obžalovaného (§ 6 písm. b) Tr. zák.).